

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI VAZIRLAR MAHKAMASINING QARORI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA EKOLOGIK TA'LIMNI RIVOJLANTIRISH KONSEPSIYASINI TASDIQLASH TO'G'RISIDA

2017 — 2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha **Harakatlar strategiyasida** belgilangan vazifalarni so'zsiz amalga oshirish, respublika hududlaridagi ekologik muammolar yechimiga ta'lim tizimini joriy qilish bilan hissa qo'shish, o'sib kelayotgan yosh avlodning ekologik savodxonligini oshirish, ekologik ongi va ekologik madaniyatini shakllantirish va rivojlantirish, ekologik ta'lim va tarbiya jarayonini samarali tashkil etish maqsadida Vazirlar Mahkamasini qaror qiladi:

1. Quyidagilar:

O'zbekiston Respublikasida Ekologik ta'limni rivojlantirish konsepsiyasi (keyingi o'rinlarda Konsepsiya deb ataladi) **1-ilovaga** muvofiq;

O'zbekiston Respublikasida Ekologik ta'limni rivojlantirish konsepsiyasini amalga oshirish bo'yicha tadbirlar rejasini (keyingi o'rinlarda Tadbirlar rejasini deb ataladi) **2-ilovaga** muvofiq tasdiqlansin.

2. Quyidagilar Konsepsiyani va Tadbirlar rejasini amalga oshirish doirasida ustuvor yo'nalishlar etib belgilansin:

“**Ta'lim to'g'risida**”gi va “**Tabiatni muhofaza qilish to'g'risida**”gi O'zbekiston Respublikasi qonunlariga muvofiq uzluksiz ta'lim tizimida ekologik ta'limni rivojlantirishning asosiy tamoyillarini belgilash, ularni ta'lim-tarbiya jarayoniga izchillik bilan bosqichma-bosqich tatbiq qilish va shu asosda ekologik ta'limning samaradorligini yangi bosqichga ko'tarish;

ta'lim dasturlarini mavjud ekologik muammolar va ularni bartaraf etish vazifalaridan kelib chiqib takomillashtirish;

ta'lim oluvchilarning e'tiborini umumbashariy ekologik muammolarga qaratish orqali ularning ona tabiatning qayta tiklanmaydigan manbalarini saqlab qolish va ulardan oqilona foydalanish borasidagi mas'uliyatini kuchaytirish;

ekologik ta'limning samarali shakllari va usullarini ishlab chiqish hamda joriy etish;

ekologik ta'lim sifatini, kadrlar tayyorlash tizimi samaradorligini hamda barqaror rivojlanish kafolatlarini va ustuvorligini ta'minlovchi normativ-huquqiy, moddiy-texnika va axborot bazasini yaratish;

ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish sohasidagi vakolatli davlat organlari va ta'lim sohasining o'zaro manfaatli hamkorligini rivojlantirish.

3. Ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish davlat qo'mitasi, Halq ta'limi vazirligi, Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi hamda Maktabgacha ta'lim vazirligi Konsepsiya va Tadbirlar rejasining bajarilishi to'g'risida har chorakda Vazirlar Mahkamasiga axborot taqdim etilishini ta'minlasinlar.

4. Mazkur qarorning bajarilishini nazorat qilish O'zbekiston Respublikasi Bosh vazirining birinchi o'rinbosari — transport vaziri A.J. Ramatov, Ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish davlat qo'mitasi raisi B.T. Qo'chqorov, Bosh vazir o'rinbosari A.A. Abduxakimov, xalq ta'limi vaziri Sh.X. Shermatov, oliy va o'rta maxsus ta'lim vaziri I.U. Majidov va maktabgacha ta'lim vaziri A.V. Shin zimmasiga yuklansin.

O'zbekiston Respublikasining Bosh vaziri A. ARIPOV

Toshkent sh.,
2019-yil 27-may,
434-son

Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 27-
maydagi 434-son qaroriga

O'zbekiston Respublikasida Ekologik ta'limni rivojlantirish

KONSEPSIYASI

Ekologik muammolarning tobora global ahamiyat kasb etib borayotganligi inobatga olinib, so'nggi yillarda muhim ustuvor vazifalar bilan bir qatorda atrof muhit muhofazasi, ekologik madaniyat, ekologik ta'lim-tarbiya, ekologik ma'rifat masalalariga alohida e'tibor berilmoqda.

Ekologik ta'limning dolzarbligi mamlakatimiz tabiati, ekotizimlari, atrof muhitni beqarorlik va izdan chiqishdan asrash, aholining ekologik madaniyatini oshirish, ushbu o'ta jiddiy, hayotiy masalarga aholining barcha qatlamlari, ayniqsa, yoshlar hissa qo'shishi zarurligi bilan belgilanadi.

Biroq, ekologik ta'limni amalga oshirish jarayonining tizimli tahlili ekologik ta'limni tashkil etishda bu boradagi islohotlarni to'liq ro'yobga chiqarishga to'sqinlik qiluvchi jiddiy muammo va kamchiliklar saqlanib qolayotganligini ko'rsatmoqda. Xususan:

barcha turdagi ta'lim muassasalarida O'zbekiston Respublikasining "Tabiatni muhofaza qilish to'g'risida"gi Qonuni [4-moddasida](#) nazarda tutilgan ekologiya o'quvining majburiyligiga oid talablar yetarli darajada bajarilmayapti;

amaldagi davlat ta'lim standartlari va o'quv dasturlari mazmunan ekologik bilim, ko'nikma, malaka va kompetensiyalar bilan zarur darajada boyitilmagan;

ekologik ta'lim yo'nalishida ilg'or milliy va xorijiy tajribani o'rganish, ular asosida ta'lim oluvchilarda ekologik madaniyatni shakllantirishning aniq parametrlari ishlab chiqilmagan;

ta'lim tizimining barcha bosqichlarida amalda bo'lgan ta'lim dasturlari bugungi kundagi global ekologik muammolarni bartaraf etish, mavjud ekologik xavf-xatar darajasini kamaytirish, tabiiy muhitni qayta tiklashga qaratilgan umummilliy tadbirlar mohiyati bilan muvofiqlashtirilmagan;

Oldingi tahrirga qarang.

maktabgacha ta'lim tashkilotlari va umumiy o'rta ta'lim maktablari ta'lim dasturlarining mavzulari bugungi kun talablariga javob bermaydi, jumladan, ularda ta'lim oluvchilarda ekologik ongini shakllantiruvchi ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish, ona tabiatni asrab-avaylash, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish sohasiga oid mavzular yetarli emas;

(muqaddimaning sakkizinchi xatboshisi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 20-maydagi 320-sonli qarori tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.05.2021-y., 09/21/320/0482-son)

ta'lim muassasalarida ekologik targ'ibot tizimi ham qoniqarsiz ahvolda, bu borada ekologik targ'ibotni amalga oshirish mexanizmlarini yo'lga qo'yish va ushbu mexanizmlarni munosib rag'batlantirish tadbirlari yetarli darajada amalga oshirilmayapti;

ekologik ta'limga oid elektron-metodik vositalarni yaratish va innovatsiyalardan foydalanish imkoniyatini kengaytirish yuzasidan aniq takliflar ishlab chiqilmagan;

ta'lim hamda ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish sohasidagi davlat boshqaruvi organlari o'rtasida ekologik ta'lim tizimini takomillashtirish borasidagi amaliy hamkorlik yetarli darajada yo'lga qo'yilmagan, xususan, o'tgan yillar davomida ekologik ta'lim tizimini isloh qilish yuzasidan faqat takliflar bildirilgan xolos;

ekologik ta'lim sohasida o'qituvchilarning faoliyatini metodik jihatdan ta'minlovchi o'quv materiallari, shu jumladan, ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish sohasiga oid o'quv qo'llanmalari, o'quvchi va talabalar uchun zarur darsliklar yetarli emas;

ta'lim dasturlari to'liq qayta ko'rib chiqishga muhtoj, jumladan, ular respublikada so'nggi vaqtlarda ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish sohasida amalga oshirilgan islohotlardan kelib chiqib tubdan takomillashtirilishi lozim.

Shu munosabat bilan aniq maqsad va vazifalarni hamda yo'nalishlarni nazarda tutuvchi O'zbekiston Respublikasida Ekologik ta'limni rivojlantirish konsepsiyasini (keyingi o'rinlarda Konsepsiya deb ataladi) muvaffaqiyatli amalga oshirish orqali ekologik ta'lim tizimini yanada rivojlantirish alohida ahamiyat kasb etadi.

1-bob. Konsepsiyaning maqsadi va vazifalari

1. Konsepsiyaning asosiy maqsadi o'sib kelayotgan yosh avlodda ekologik bilim, ong va madaniyatni shakllantirish hamda rivojlantirish, ekologik ta'lim-tarbiya jarayonini samarali tashkil etish, shuningdek, ekologiya sohasidagi ilm-fanni jahonning ilg'or innovatsion texnologiyalarini jalb etgan holda yanada takomillashtirishdan iborat.

2. Ushbu maqsadga erishish, uni amalda ro'yobga chiqarish uchun quyidagi asosiy vazifalarni amalga oshirish talab etiladi:

“Ta'lim to'g'risida”gi va “Tabiatni muhofaza qilish to'g'risida”gi O'zbekiston Respublikasi qonunlariga muvofiq uzluksiz ta'lim tizimida ekologik ta'limni rivojlantirishning asosiy tamoyillarini belgilash, ularni izchillik bilan bosqichma-bosqich ta'lim-tarbiya jarayoniga tatbiq qilish va shu asosida ekologik ta'limning samaradorligini yangi bosqichga olib chiqish;

ekologik ta'lim-tarbiya berishni, ekologik bilimlarni targ'ib qilishni, noshirlik faoliyatini, ko'rik-tanlovlar o'tkazishni, ijtimoiy reklama va shu kabilarni tashkil etish;

ta'lim dasturlarini mavjud ekologik muammolarni bartaraf etish va zamon talablaridan kelib chiqqan holda takomillashtirish;

ta'lim oluvchilarning e'tiborini umumbashariy ekologik muammolarga qaratish orqali ularning ona tabiatning qayta tiklanmas manbalarini saqlab qolish va ulardan oqilona foydalanish bo'yicha mas'uliyatini kuchaytirish;

ekologik ta'limning samarali shakllari va usullarini ishlab chiqish hamda joriy etish;

ekologik ta'limning sifatini, kadrlar tayyorlash tizimi samaradorligini, barqaror rivojlanishi kafolatlarini va ustuvorligini ta'minlovchi normativ-huquqiy, moddiy-texnika va axborot bazasini yaratish;

ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish bo'yicha davlat organlari ta'lim sohasining o'zaro manfaatli hamkorligini rivojlantirish.

2-bob. Konsepsiyada belgilangan vazifalarni uzluksiz ta'lim tizimida amalga oshirish

3. O'zbekiston Respublikasida ekologik ta'lim:

davlat ta'lim standartlariga muvofiq ta'lim dasturlarini amalga oshiruvchi davlat va nodavlat ta'lim muassasalari;

ta'lim sohasida ilmiy-tadqiqot ishlarini amalga oshiruvchi ilmiy-pedagogik muassasalar;

ta'lim sohasidagi davlat boshqaruvi organlari, shuningdek, ularga qarashli tashkilotlar orqali joriy etiladi.

Oldingi tahrirga qarang.

4. O'zbekiston Respublikasining uzluksiz ta'lim tizimida ekologik ta'lim quyidagi ta'lim turlariga muvofiq amalga oshiriladi:

maktabgacha ta'lim va tarbiya;

umumiy o'rta va o'rta maxsus ta'lim;

professional ta'lim;

oliy ta'lim;

oliy ta'limdan keyingi ta'lim;

kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish;

maktabdan tashqari ta'lim.

(4-band O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 3-iyundagi 345-sonli qarori tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 04.06.2021-y., 09/21/345/0522-son)

3-bob. Maktabgacha ta'lim tizimida ekologik ta'limni takomillashtirish

Oldingi tahrirga qarang.

5. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida birinchi navbatda ushbu ta'lim turi uchun belgilangan “Bolajon” tayanch dasturi qayta ko'rib chiqiladi, dasturda bolalarda ona tabiatni asrab-avaylash borasidagi ilk tasavvurlarni uyg'otishga hamda uni asrab-avaylash, ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish to'g'risidagi mavzularni ko'paytirishga e'tibor qaratiladi.

(5-band O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 20-maydagi 320-sonli qarori tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.05.2021-y., 09/21/320/0482-son)

Oldingi tahrirga qarang.

6. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida amalda bo'lgan tayanch dasturda belgilangan ekologik ta'limga oid mavzular va amaliy mashg'ulotlarni to'laqonli tashkil etish maqsadida "Ekolog bolajon" dasturi ishlab chiqiladi va amaliyotga joriy etiladi.

(6-band O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 20-maydagi 320-sonli qarori tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.05.2021-y., 09/21/320/0482-son)

7. Ta'lim dasturlari o'rta, katta va maktabgacha tayyorlov guruhlar uchun jonsiz tabiat (o'simliklar dunyosi), jonli tabiat (hayvonot dunyosi) hamda sayrda bo'lib o'tadigan jonsiz va jonli tabiat tushunchalarini uyg'otishga yo'naltiriladi.

Bunda, mavzularni qayta belgilashda yer yuzida, shu jumladan, yurtimizda yo'qolib borayotgan va kamyob turdagi o'simlik va hayvonot dunyosi hamda ularni asrab-avaylash masalasiga alohida urg'u beriladi.

Oldingi tahrirga qarang.

8. Maktabgacha ta'lim tashkilotlari ta'lim dasturlarini atrof muhitni muhofaza qilish va atrofimizdagi olamni toza saqlash, shu jumladan, maishiy chiqindilardan tozalash kabi tushunchalar bilan boyitib boriladi.

(8-band O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 20-maydagi 320-sonli qarori tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.05.2021-y., 09/21/320/0482-son)

Oldingi tahrirga qarang.

9. Har bir maktabgacha ta'lim tashkiloti ekologik burchaklar tashkil etish hamda ularni zarur materiallar bilan ta'minlashni asosiy vazifalaridan biri sifatida belgilab oladi.

(9-band O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 20-maydagi 320-sonli qarori tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.05.2021-y., 09/21/320/0482-son)

10. Maktabgacha ta'lim tizimida tarbiyalanuvchilarning ekologik ongi ularning ko'ziga yaqqol tashlanadigan atrof tabiiy muhit (er, suv, o'simlik va hayvonot dunyosi) bilan "Ona tabiat" mavzusida ochiq havoda tanishtiruv soatlari o'tkazish, rasmlar chizdirish, atrof olam haqidagi she'rlarni yod oldirish, mashqlarni bajartirish va turli mavzudagi o'yinlarni tashkil etish orqali shakllantiriladi.

Oldingi tahrirga qarang.

11. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida 21-mart — Navro'z bayrami, 1-aprel — Xalqaro qushlar kuni, 15-aprel — ekologik bilimlar kuni, 22-aprel — Xalqaro Yer kuni, 5-iyun — Butunjahon atrof tabiiy muhitni muhofaza qilish kuni kabi ekologik sanalarga bag'ishlab ma'rifiy tadbirlar o'tkaziladi.

(11-bandning birinchi xatboshisi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 20-maydagi 320-sonli qarori tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.05.2021-y., 09/21/320/0482-son)

Oldingi tahrirga qarang.

Shuningdek, muhim ekologik sanalarga bag'ishlangan mashg'ulotlarni o'tkazish uchun maktabgacha ta'lim tashkilotlarining pedagoglari uchun maxsus metodik qo'llanmalar ishlab chiqiladi.

(11-bandning ikkinchi xatboshisi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 20-maydagi 320-sonli qarori tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.05.2021-y., 09/21/320/0482-son)

O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligi tomonidan ekologik sanalar bo'yicha turli yoshdagi guruhlar uchun "Ekolog bolajon" dasturi asosida tizimli mashg'ulotlar rejasi va dasturlar ishlab chiqiladi.

Oldingi tahrirga qarang.

12. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida "Ekologik yo'lakchalar" tashkil etiladi, O'zbekiston Respublikasi Qizil kitobiga kiritilgan o'simlik va hayvonlar haqidagi dastlabki tushunchalar tarbiyalanuvchining ongiga singdiriladi, muhofaza qilinadigan o'simlik va hayvonlar rasmlarini chizish orqali tarbiyalanuvchilarda dastlabki ekologik bilimlar shakllantiriladi.

(12-band O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 20-maydagi 320-sonli qarori tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.05.2021-y., 09/21/320/0482-son)

Oldingi tahrirga qarang.

13. Maktabgacha ta'lim tashkilotlari uchun talablar asosida tarbiyalanuvchilarni atrof muhit, tabiat bilan tanishtirish masalalarini qamrab olgan "Bolajon" tayanch dasturida belgilangan vazifalar O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligi orqali amaliyotga joriy etiladi.

(13-band O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 20-maydagi 320-sonli qarori tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.05.2021-y., 09/21/320/0482-son)

14. Tarbiyalanuvchilar uchun ona tabiatni asrab-avaylash va ularda tabiatga nisbatan mehr-muhabbat tuyg'ularini kuchaytirish mavzusida turli teatrlashtirilgan tomoshalar va sahna ko'rinishlari tashkil etiladi.

Oldingi tahrirga qarang.

Bunda yilning har choragida kamida bir marta respublikaning hududlarida joylashgan madaniyat muassasalari (teatr va boshqa tomoshagohlar) tomonidan maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ona tabiatni asrab-avaylash mavzusidagi tomoshalar namoyish qilinadi.

(14-bandning ikkinchi xatboshisi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 20-maydagi 320-sonli qarori tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.05.2021-y., 09/21/320/0482-son)

15. Tarbiyalanuvchilarda ona tabiatga nisbatan mehr hissini uyg'otish, ularning ekologik tarbiyasini yanada kuchaytirish maqsadida ommaviy axborot vositalarining roli yanada kuchaytiriladi.

Oldingi tahrirga qarang.

Bunda markaziy telekanallarda bolalar uchun maxsus ekologik ko'rsatuvlar tashkil etiladi, ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish sohasida maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilari uchun maxsus mo'ljallangan davriy nashrlarning chop etilishi qo'shimcha ravishda rag'batlantiriladi.

(15-bandning ikkinchi xatboshisi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 20-maydagi 320-sonli qarori tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.05.2021-y., 09/21/320/0482-son)

4-bob. Umumiy o'rta ta'lim tizimida ekologik ta'limni takomillashtirish

16. Umumiy o'rta ta'limning davlat ta'lim standarti va o'quv dasturlari o'quvchilarda ekologik madaniyatni shakllantirish parametrlaridan kelib chiqqan holda qaytadan tahlil qilinadi va qo'shimcha indikatorlar belgilanadi.

17. Umumiy o'rta ta'limning davlat ta'lim standarti va o'quv dasturlari mazmuni quyidagi malakalar bilan boyitiladi:

o'quvchilarda ekologik madaniyatni shakllantirishga xizmat qiluvchi bilim, ko'nikma va malakalarni ta'lim mazmuniga keng singdirish;

o'quv fanlari doirasidagi ekologik bilimlarni amaliyotga joriy etish, ularni amaliyotda qo'llay olish imkonini beruvchi amaliy topshiriqlar bilan boyitish (nazariya yoki muhokamadan amaliyotga o'tish);

matematika, iqtisodiy bilim asoslari fanlari mazmunini tejamkorlikka oid aniq iqtisodiy-ekologik masalalar bilan boyitish;

o'quvchini o'zini o'zi va o'zgarlar faoliyati natijalarini oldindan ko'ra olish va baholashga o'rgatish maqsadida geografiya, matematika, biologiya, iqtisodiy bilim asoslari fanlari mazmuniga ekologik baholashga oid bilim, ko'nikma va malakalarni o'quvchilarning yoshiga mos tarzda quyi sinflardan (VII — IX sinflar) boshlab kiritib borish.

18. Umumiy o'rta ta'lim tizimida ekologik bilimlar o'quvchilarning yoshi, jismoniy imkoniyatlari va psixologik xususiyatlarini inobatga olgan holda sinflar darajasida farqlanishi asosida tashkil etiladi.

Bunda bilim berish "oddiydan murakkabga", "uzviylik va uzluksizlik" kabi pedagogik tamoyillarga tayangan holda nazariy va amaliy bilimlar uyg'unligiga, o'quvchilarda ekologik madaniyat hamda tarbiyaning bosqichma-bosqich shakllanishini ta'minlaydigan maqsadli tizimga aylanishi kerak.

19. Umumiy o'rta ta'lim tizimida ekologiyaning nazariy asoslariga oid bilimlar va ekologik madaniyatni shakllantirishga qaratilgan bilim, ko'nikma va malakalar mavjud o'quv fanlari mazmunida uzviylik asosida beriladi va bir butun kompleks tarzda ifodalanadi.

Bunda umumiy o'rta ta'lim tizimini tamomlagan shaxs minimal darajada ekologik tushunchalar, xulq-atvor qoidalari (ekologik madaniyat) to'g'risida bilimga ega bo'ladi, ekologik bilimlar fanlar mazmuniga majburlovchi chora sifatida emas, fan mazmunidan kelib chiqqan holda singdiriladi.

20. Umumiy o'rta ta'lim tizimida ekologik ta'lim quyidagi bosqichlarda olib boriladi:

boshlang'ich ta'lim (I — IV sinflar);

umumiy o'rta ta'lim (V — XI sinflar).

Boshlang'ich ta'limda ekologik ta'lim olish uchun zarur bo'lgan savodxonlik, bilim va ko'nikma asoslarini shakllantirishga e'tibor qaratiladi.

21. Boshlang'ich sinflarda o'quvchilar o'quv fanlari doirasida qo'shimcha ravishda:

suvni tejash va asrash;

atmosfera havosining ahamiyati va uni muhofaza qilish;

yer resurslari va yer osti boyliklaridan oqilona foydalanish;

o'simlik va hayvonot dunyosini muhofaza qilish;

chiqindilarni yig'ish va joylashtirish;

O'zbekistonning go'zal va takrorlanmas tabiatini asrash;

o'zi yashaydigan qishloq (shahar) tabiatini asrashda faol ishtirok etish;

O'zbekistondagi qo'riqxonalar va tabiat bog'lari to'g'risida;

Orol dengizi fojiasi to'g'risida umumiy bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi lozim.

22. Umumiy o'rta ta'lim o'quv fanlari tarkibiga qo'shimcha ravishda:

a) musiqaga oid fanlarga ona tabiat o'quvchining ota-onasidek azizligi mavzusidagi qo'shiqlarni yoddan bilish hamda kuylay olish;

b) tasviriy san'atga oid fanlarga:

tabiat manzaralarini kuzatish va tasvirlay olish;

O'zbekiston Respublikasining Qizil kitobidan eng noyob va kamyob bo'lgan o'simlik va hayvonot turlarini o'zi tanlab chiza olish;

tabiatga zarar yetkazishning, shu jumladan, chiqindilar belgilanmagan joylarga tashlanishning salbiy oqibatlarini tushuna olish;

inson va tabiat o'rtasidagi mehr-muhabbatni kuchaytirish;

global ekologik muammolarga oid manzaralarni tasvirlay bilish;

v) davlat va huquq asoslari fanlariga:

O'zbekiston Respublikasi [Konstitutsiyasining](#) ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilishga oid qoidalari;

O'zbekiston Respublikasining "Tabiatni muhofaza qilish to'g'risida"gi [Qonuni](#);

g) iqtisodiy bilim asoslariga oid fanlarga:

tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirishda ekologik talablarga rioya etish zarurligi;

atrof muhitni ifloslantirganlik uchun alohida to'lov tizimlari mavjudligi;

d) kimyo asoslariga oid fanlarga:

atmosfera va ozon qatlamini yemiruvchi moddalar va ularning hususiyatlari;

maishiy va sanoat chiqindilarini joylashtirishda chiqindilar tarkibidagi moddalarning tabiatga salbiy ta'siri;

j) biologiya asoslariga oid fanlarga:

O'zbekiston Respublikasining Qizil kitobiga kiritilgan noyob va kamyob o'simlik va hayvonot turlari;

O'zbekistondagi qo'riqxonalar va tabiat bog'laridagi rang-barang hayvonot olami va o'simlik dunyosi turlari, ularning tarqalish hududlari;

o'rmonlar, ularning ahamiyati va o'rmonlarni tabiiy holda saqlab qolish;

z) geografiyaga oid fanlarga muhofaza qilinadigan tabiiy hududlarning tavsifi to'g'risidagi mavzular, zarur bilimlar va ma'lumotlar kiritiladi.

23. Umumiy o'rta ta'lim uchun mo'ljallangan darslik va o'quv qo'llanmalari tegishli mavzularga ekologik madaniyatga oid bilimlarni chuqur singdirish orqali takomillashtiriladi.

Mutaxassislar tomonidan umumta'lim maktablari uchun o'quvchilar yoshiga mos ravishda atrof muhitni muhofaza qilish, ichimlik suv va boshqa tabiiy resurslardan oqilona foydalanish kabi dolzarb muammolar yuzasidan o'quv-ko'rgazmali materiallar, videoroliklar va didaktik materiallar ishlab chiqiladi.

Umumta'lim maktablarida o'qitilayotgan fan dasturlari mazmuniga mos ravishda ekologik ta'lim mavzulari kiritiladi. Bu borada I sinfdan XI sinfgacha o'qitiladigan fanlar mazmuniga "Uy hayvonlari va parrandalari", "Yovvoyi hayvonlar", "Qo'riqxonalar, hududlarning o'simlik va hayvonot dunyosi", "O'zbekiston Respublikasining Qizil kitobi, "Zararkunandalarga qarshi kurashish va ularni yo'qotish", "Sog'lom turmush tarzi me'yorlariga rioya qilish", "Ekologiya va hayot", "Atmosfera havosi va suvlarni muhofaza qilish", "Tabiat va uning boyliklarini asrash", "Biologik xilma-xillikni saqlash va uni ko'paytirish", "Atrof muhit chiqindilar bilan ifloslanishining oldini olish" kabi mavzular kiritiladi.

24. Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida tashkil etiladigan ekologiya to'garaklari o'quv dasturlariga yangi, samarali va ta'sirchan mashg'ulot va tadbirlar kiritiladi. Mashg'ulotlar to'garak qatnashchilarining yoshi, jismoniy imkoniyatlari va psixologik xususiyatlarini inobatga olgan holda joriy etiladi.

To'garaklar faoliyati kengaytirib boriladi hamda ularga tajribali pedagog va murabbiylar jalb qilinadi.

25. Ekologik targ'ibotni keng yo'lga qo'yish mexanizmini takomillashtirish va rag'batlantirish maqsadida umumiy o'rta ta'lim maktablarida turli xil ko'rik-tanlovlar tashkil qilinadi.

Umumiy o'rta ta'lim tizimida respublika miqyosida bosqichma-bosqich o'tkaziladigan "Eng yaxshi ekologik toza maktab", "Eng yaxshi ekolog o'quvchi" kabi ko'rik tanlovlarni o'tkazishga alohida e'tibor qaratilishi kerak.

Ko'rik tanlovlarni tashkil qilish va o'tkazishda umumiy o'rta ta'lim muassasasi jamoasining ekologik huquq va majburiyatlari, muassasada o'tkaziladigan ekologik tadbirlar soni, uni o'tkazish vaqti va tartibini belgilashga alohida e'tibor qaratiladi.

Oldingi tahrirga qarang.

5-bob. O'rta maxsus, professional ta'lim tizimida ekologik ta'limni takomillashtirish

(5-bobning nomi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 3-iyundagi 345-sonli qarori tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 04.06.2021-y., 09/21/345/0522-son)

Oldingi tahrirga qarang.

26. O'rta maxsus, professional ta'lim tizimida ta'lim muassasalarining yo'nalishini inobatga olgan holda o'quvchilarga ekologik bilimlar beriladi.

(26-bandning birinchi xatboshisi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 3-iyundagi 345-sonli qarori tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 04.06.2021-y., 09/21/345/0522-son)

O'rta maxsus, kasb-hunar ta'lim muassasalarida umumiekologik ta'lim talablari bilan bir qatorda atrof muhitni muhofaza qilishning kundalik qoidalari va mahalliy miqyosda barqaror rivojlanishning ekologik xususiyatlari ochib beriladi.

Oldingi tahrirga qarang.

27. O'rta maxsus, professional ta'lim yo'nalishlariga mos ravishda ekologik ta'lim mavzulari tegishli fanlar tarkibida beriladi.

(27-bandning birinchi xatboshisi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 3-iyundagi 345-sonli qarori tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 04.06.2021-y., 09/21/345/0522-son)

Bu borada muayyan umumkasbiy va maxsus fanlar tarkibiga “Asosiy ekologik omillar va ekologik tizimlar to'g'risida tushuncha”, “Tabiatda biologik, geologik bosqichlvr, turli ekologik muammolarning kelib chiqishi sabablari”, “Tabiatni muhofaza qilish, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish”, “Ekologiya sohasida innovatsion g'oyalar va texnologiyalardan foydalanish” kabi mavzular kiritiladi.

28. Ekologik ta'limni rivojlantirishda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan keng foydalaniladi.

29. Tegishli vazirliklar va idoralar vasiyligida akademik letseylar va kasb-hunar kollejlari o'quvchilari o'rtasida “Ekologiya bilimdoni” musobaqasi va yo'nalishlarga mos ravishda tanlovlar va boshqa tadbirlar (seminarlar, eko-ekspeditsiyalar, “davra suhbatlari” va ijodiy uchrashuvlar) o'tkaziladi.

6-bob. Oliy ta'lim tizimida ekologik ta'limni takomillashtirish

30. Oliy ta'limning 5630100 — “Ekologiya va atrof muhit muhofazasi” bakalavriat ta'lim yo'nalishi o'quv rejasi va fan dasturlari ekologiya sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan kelib chiqib takomillashtiriladi.

31. Vazirliklar va idoralarning talab va takliflari, kadrlarga bo'lgan ehtiyoj va tahlillar asosida ekologik vaziyatning mavjud holatidan kelib chiqib oliy ta'lim tizimida “Oliy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori”ga yangi yo'nalishlar va mutaxassisliklarni kiritish bo'yicha takliflar ishlab chiqiladi.

32. Oliy ta'lim tizimining bakalavriat va magistratura bosqichlari ekologik yo'nalishlarida ekologiya va atrof muhit muhofazasi bo'yicha tegishli o'quv fanlari mazmuni kuchaytiriladi va qo'shimcha mavzular bilan boyitiladi. Talabalarga fan dasturlarida belgilangan hajmda tegishli bilimlar beriladi hamda ularda zarur malaka va ko'nikmalar shakllantiriladi.

33. Noekologik yo'nalishlarda tegishli o'quv fanlariga ekologiya va atrof muhit muhofazasiga oid mavzular kiritiladi hamda ilm-fanda erishilgan yutuqlar, ekologiya va atrof muhit muhofazasiga oid yangi texnologiya va tadqiqotlar asosida muntazam yangilanib boriladi.

34. Ekologiya va atrof muhit muhofazasi ta'lim sohasi bo'yicha magistrlik dissertatsiyalari tayyorlanadi, zamonaviy va dolzarb ilmiy-amaliy masalalarga bag'ishlangan mavzular bo'yicha ilmiy-tadqiqotlar o'tkaziladi.

Noekologik ta'lim sohalari bo'yicha magistrlik dissertatsiyalari tayyorlanishida tegishli mutaxassisliklarga xos bo'lgan ekologiya va atrof muhit muhofazasiga oid masalalar dissertatsiya ishining asosiy mavzu va yo'nalishlariga mantiqiy javob beradigan tarzda yoritib boriladi.

35. Oliy ta'lim muassasalarining amaliyot darslari bevosita yirik sanoat korxonalarini, ilmiy-tadqiqot muassasalarini, suv xo'jaligi tashkilotlari, qo'riqxonalar, ekologik inqiroz kuzatilayotgan hududlar va ekologiya sohasidagi boshqa korxonalarda olib borilishi yo'lga qo'yiladi.

36. Ekologiya sohasidagi mavjud Internet veb-saytlariga talabalarni qiziqtiruvchi materiallar kiritib boriladi, shuningdek, turli tanlovlar (“Eng qiziqarli maqola muallifi”, “Eng dolzarb material muallifi” va boshqalar) tashkil etiladi.

37. Oliy ta'lim muassasalarining davriy nashrlarida, shuningdek, gazeta va ilmiy jurnallarda ekologiya va atrof muhit muhofazasiga bag'ishlangan ruknlar ochiladi va unda professor-o'qituvchilar, magistrantlar va talabalarning ushbu masalalarga bag'ishlangan ilmiy maqolalari chop etib boriladi.

38. Oliy ta'lim muassasalarini, talabalar turar joylarida “Eko-klublar” tashkil qilinadi, ularning yillik rejalari tuziladi hamda faoliyati ta'minlanadi.

39. Internet tarmog'ida ekologik ijtimoiy sahifalar tashkil qilinadi, fikr almashishni yo'lga qo'yish maqsadida internet-platformalar va messenjerlar joriy etiladi, ular yordamida yoshlar ishtirokida “flesh-mob”, “xeshteg” va ekologik masalalarga bag'ishlangan, yoshlarni qiziqtiruvchi boshqa tadbirlar muntazam amalga oshirib boriladi.

7-bob. Oliy ta'limdan keyingi ta'lim tizimida ekologik ta'limni takomillashtirish

40. Ilmiy faoliyat blokida ekologiya sohasidagi ilmiy tadqiqotlar metodologiyasi ekologik ta'limdan kelib chiqib takomillashtiriladi, tadqiqotchilar tomonidan ixtisoslashtirilgan ilmiy va ta'lim muassasalarida ekologiya sohasida ilmiy-tadqiqot va ilmiy-pedagogik ishlar amalga oshiriladi.

41. Ilmiy-tadqiqot ishlarida ekologiya sohasidagi mustaqil izlanuvchilik faoliyatining amaliy ko'nikmalari shakllantiriladi, izlanuvchilar tomonidan ekologiya sohasida fan, texnika va texnologiyaning eng yangi yutuqlariga asoslangan axborot bazalarini qo'llash imkoniyati yaratiladi.

42. Doktoranturada ekologiya va atrof muhit muhofazasi muammolariga doir doktorlik dissertatsiyalarining mavzulari yanada izchil shakllantiriladi, bu borada chuqur nazariy va amaliy tadqiqotlarni tizimli ravishda yo'lga qo'yish va ularning sifati va samaradorligini oshirishga tizimli yondashuv ta'minlanadi.

8-bob. Kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish bosqichlarida ekologik ta'lim tizimini takomillashtirish

43. Ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish sohasida mutaxassislarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish bo'yicha davlat talablari, o'quv dasturlari zamonaviy talablar asosida qaytadan ishlab chiqiladi.

44. Barcha ta'lim muassasalarida pedagoglarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirishga oid ta'lim dasturlari qayta ko'rib chiqiladi, ushbu dasturlarda ekologik ta'lim-tarbiya masalalariga bag'ishlangan mavzular mantiqiy ravishda o'z o'rnini topishiga erishiladi.

Qayta tayyorlash va malaka oshirish kurslarida dars mashg'ulotlarini olib boradigan tajribali mutaxassislar va professor-o'qituvchilar tarkibi shakllantiriladi.

Mashg'ulotlar zamonaviy talablar asosida ilg'or xorijiy tajribadan kelib chiqqan holda olib boriladi.

45. Ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish sohasida, shuningdek, sanoat korxonalarini va tashkilotlar ekolog kadrlarining malakasini oshirish ishlari tubdan qayta ko'rib chiqiladi, ushbu yo'nalishda o'qitish dasturlari ishlab chiqiladi va malaka oshirish ishlari tizimli tashkil qilinadi.

9-bob. Maktabdan tashqari ta'lim tizimida ekologik ta'limni takomillashtirish

46. Maktabdan tashqari ta'lim muassasalaridagi to'garaklar o'quv dasturlariga Barqaror taraqqiyot ta'limi konsepsiyasida belgilangan vazifalar kiritiladi. Barqaror taraqqiyot uchun ta'limga oid yo'nalishdagi to'garaklar faoliyati yo'lga qo'yiladi.

Maktabdan tashqari ta'lim muassasalarining tegishli yo'nalishi (ekologiya va o'lkashunoslik) o'quv dasturlari tahlil qilinadi.

47. O'quv dasturlari mazmuni bolalarning qiziqishini oshiruvchi, mustaqil ekologik tadqiqotlar olib borishga yo'naltirilgan mashg'ulot va topshiriqlar bilan boyitiladi.

48. Bolalarni maktabdan tashqari ta'lim muassasalarining tegishli yo'nalishlariga jalb etishni kuchaytirishning ta'sirchan mexanizmlari ishlab chiqiladi.

10-bob. Konsepsiya amalga oshirilishidan kutilayotgan natijalar

49. Mazkur Konsepsiya ekologik ta'lim-tarbiya jarayonini tizimli tashkil etish, yoshlar orasida ekologik bilim va madaniyatni targ'ib qilish, ekologiya sohasini ilg'or innovatsion texnologiyalarni jalb etgan holda yanada takomillashtirish, yoshlarning ona tabiatni sevish va uni ko'z qorachig'idek asrashga qaratilgan bilim va ko'nikmalarini oshirish uchun metodik asos bo'lib xizmat qiladi.

50. Konsepsiyaning amalga oshirilishi Vatanimiz tabiati, ekotizimlari, atrof muhitni izdan chiqishdan asrashga xizmat qiladi hamda aholi barcha qatlamlarining ekologik madaniyatini oshirishga salmoqli hissa qo'shadi.

Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 27-maydagi 434-son qaroriga
2-ILOVA

O'zbekiston Respublikasida Ekologik ta'limni rivojlantirish konsepsiyasini amalga oshirish bo'yicha tadbirlar rejasi

Oldingi tahrirga qarang.

T/r	Chora-tadbirlar nomi	Amalga oshirish mexanizmi	Bajarish muddati	Moliyalashtirish manbai	Ijro uchun mas'ullar
I.Maktabgacha ta'lim tizimida					

1.	Maktabgacha ta'lim tashkilotlari uchun belgilangan davlat ta'lim talablari va ta'lim dasturlarini qayta ko'rib chiqish.	<p>1) Maktabgacha ta'lim vazirligi mutaxassislaridan iborat ishchi guruh tuzish;</p> <p>2) davlat ta'lim talablari va ta'lim dasturlariga ekologik ta'lim-tarbiya yo'nalishida ilg'or milliy va xorijiy tajribani o'rganish va ular asosida bolajonlarda ekologik madaniyatni shakllantirish parametrlarini belgilash;</p> <p>3) davlat ta'lim standarti va o'quv dasturlari mazmunini bolajonlarda ekologik madaniyatni shakllantirish parametrlaridan kelib chiqqan holda tahlil qilish va qo'shimcha indikatorlarni belgilash.</p>	<p>2019-yil iyun</p> <p>2019-yil oktyabr</p> <p>2020-yil yanvar</p>	Mablag' talab etilmaydi	Maktabgacha ta'lim vazirligi (A. Shin), Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov)
2.	"Ilk qadam" tayanch dasturining atrof muhit va tabiatga doir mavzularini tahlil qilish hamda zarur o'zgartirishlar kiritish.	<p>1) dasturda ona tabiatni asrab-avaylash, ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish to'g'risidagi mavzularni ko'paytirish;</p> <p>2) "Ilk qadam" tayanch dasturida ko'zda tutilgan ekologik ta'limga oid mavzular va amaliy mashg'ulotlarni to'laqonli ravishda tashkil etish maqsadida "Ekolog bolajon" dasturini ishlab chiqish va amaliyotga joriy etish.</p>	<p>2019-yil avgust</p> <p>2019-yil oktyabr</p>	Mablag' talab etilmaydi	Maktabgacha ta'lim vazirligi (A. Shin), Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov)
3.	Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida "Ekologiya burchaklari"ni tashkil etish.	<p>1) maktabgacha ta'lim tashkilotlarining "Ekologiya burchaklari" namunalarini ishlab chiqish va tasdiqlash;</p> <p>2) maktabgacha ta'lim tashkilotlarining tasdiqlangan namuna asosida "Ekologiya burchaklari"ni tashkil etish.</p>	<p>2019-yil avgust</p> <p>2019-2020-yillar davomida</p>	Maktabgacha ta'limni rivojlantirish jamg'armasi mablag'lari	Maktabgacha ta'lim vazirligi (A. Shin), Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov), O'zbekiston ekologik harakati (B. Alixanov)

4.	Muhim ekologik sanalarga bag'ishlab bolajonlar o'rtasida tabiat qo'ynida turli amaliy mashg'ulotlar o'tkazish.	<p>1) tabiatni asrab-avaylash borasida butun jahon va mamlakatimizda nishonlanadigan muhim ekologik sanalar ro'yxatini tuzish;</p> <p>2) ekologik sanalar bo'yicha bolajonlarga beriladigan turli yosh guruhlari uchun "Ekolog bolajon" dasturi asosida tizimli mashg'ulotlar rejasini ishlab chiqish;</p> <p>3) har bir ekologik sanaga bag'ishlab tabiat qo'ynida bolajonlar uchun ekologik mashg'ulotlar o'tkazib borish.</p>	<p>2019-yil iyun</p> <p>2019-yil dekabr</p> <p>2020-yil yanvar oyidan boshlab muntazam ravishda</p>	Ijrochilar mablag'lari	Maktabgacha ta'lim vazirligi (A. Shin), Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov), O'zbekiston ekologik harakati (B. Alixanov)
5.	O'zbekiston Respublikasi Qizil kitobiga kiritilgan o'simlik va hayvonlar haqidagi dastlabki tushunchalarni maktabgacha yoshdagi bolalar ongiga singdirish bo'yicha dasturlarga tegishli mavzularni kiritish.	<p>1) O'zbekiston Respublikasi Qizil kitobiga kiritilgan o'simliklar va hayvonlar haqidagi dastlabki tushunchalarni maktabgacha yoshdagi bolalar ongiga singdirish bo'yicha dasturlarga kiritiladigan mavzular bo'yicha o'quv-metodik materiallarni tayyorlash;</p> <p>2) takomillashtirilgan dasturlarni belgilangan tartibda tasdiqlash;</p> <p>3) yangilangan dasturlardan maktabgacha ta'lim tashkilotlarida foydalanishni tashkil etish.</p>	<p>2020-yil fevral</p> <p>2020-yil aprel</p> <p>2020-yil iyun oyidan muntazam ravishda</p>	Mazkur maqsadlar uchun ajratilgan Davlat budjeti mablag'lari	Maktabgacha ta'lim vazirligi (A. Shin), O'zbekiston ekologik harakati (B. Alixanov)
II. Umumiy o'rta va o'rta maxsus ta'lim tizimida					

6.	Umumiy o'rta va o'rta maxsus ta'lim tizimi uchun belgilangan davlat ta'lim talablari va ta'lim dasturlarini qayta ko'rib chiqish.	<p>1) Xalq ta'limi vazirligi mutaxassislaridan iborat ishchi guruh tuzish;</p> <p>2) davlat ta'lim talablari va ta'lim dasturlariga ekologik ta'lim-tarbiya yo'nalishida ilg'or milliy va xorijiy tajribani o'rganish va ular asosida o'quvchilarda ekologik madaniyatni shakllantirish parametrlarini belgilash;</p> <p>3) davlat ta'lim standartlari va o'quv dasturlari mazmunini o'quvchilarda ekologik madaniyatni shakllantirish parametrlaridan kelib chiqqan holda tahlil qilish va qo'shimcha indikatorlarni belgilash.</p>	<p>2019-yil iyun</p> <p>2019-yil oktyabr</p> <p>2020-yil yanvar</p>	Mablag' talab etilmaydi	<p>Xalq ta'limi vazirligi (Sh. Shermatov)</p> <p>Davlat ekologiya qo'mitasi (B.Kuchkarov)</p>
7.	Umumiy o'rta ta'limning davlat ta'lim standarti va o'quv dasturlari mazmunini ekologik bilim, ko'nikma, malaka va kompetensiyalar bilan boyitish.	<p>1) umumiy o'rta ta'lim tizimidagi o'quv fanlari mazmuniga tabiiy imkoniyatlar doirasida (majburloqchi vosita sifatida emas) ekologik bilim, ko'nikma, malaka va kompetensiyalarni singdirish;</p> <p>2) matematika, iqtisodiy bilim asoslari fanlari mazmunini tejamkorlikka oid aniq iqtisodiy-ekologik masalalar bilan boyitish;</p> <p>3) geografiya, matematika, biologiya, iqtisodiy bilim asoslari fanlari mazmuniga ekologik baholash va ekologik prognozlashtirishga oid bilim, ko'nikma, malaka va kompetensiyalarni o'quvchilarning yoshiga mos tarzda quyi (VII, VIII, IX) sinflardan boshlab kiritish.</p>	<p>2020-yil iyun</p> <p>2020-2021 o'quv yilidan boshlab</p>	Mazkur maqsadlar uchun ajratilgan Davlat budjeti mablag'lari	Xalq ta'limi vazirligi (Sh. Shermatov), Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov)

8.	Muhim ekologik sanalarga bag'ishlab o'quvchilar o'rtasida tabiat qo'ynida turli amaliy mashg'ulotlar o'tkazib borish.	<p>1) tabiatni asrab-avaylash borasida butun jahon va mamlakatimizda nishonlanadigan muhim ekologik sanalar ro'yxatini tuzish;</p> <p>2) muhim ekologik sanalar bo'yicha pedagoglar uchun maxsus qo'llanmalar ishlab chiqish;</p> <p>3) har bir ekologik sanaga bag'ishlab tabiat qo'ynida o'quvchilar uchun ekologik mashg'ulotlar o'tkazish.</p>	<p>2019-yil iyun</p> <p>2020-yil iyul</p> <p>2020-yil sentyabr oyidan boshlab muntazam</p>	Ijrochilar mablag'lari	Xalq ta'limi vazirligi (Sh. Shermatov), Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov), O'zbekiston ekologik harakati (B. Alixanov)
9.	Xalqaro grant loyihalari hisobiga o'rta ta'lim maktablarida "Ekologiya burchaklari"ni tashkil etish va mazkur burchaklarni zarur materiallar bilan ta'minlash.	<p>1) respublikamizdagi o'rta ta'lim maktablarida "Ekologiya burchaklari" tashkil etish bo'yicha takliflar tayyorlash;</p> <p>2) "Ekologiya burchaklari" tashkil etiladigan umumiy o'rta ta'lim maktablari ro'yxatini shakllantirish;</p> <p>3) "Ekologiya burchaklari" tashkil etish va mazkur burchaklarni zarur materiallar bilan ta'minlash.</p>	<p>2019-yil sentyabr</p> <p>2019-yil dekabr</p> <p>2020-yil davomida</p>	Xalq ta'limini rivojlantirish jamg'armasi mablag'lari, xalqaro grantlar	Xalq ta'limi vazirligi (Sh. Shermatov), Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov), O'zbekiston ekologik harakati (B. Alixanov)
10.	Umumiy o'rta ta'lim tizimida respublika miqyosida bosqichma-bosqich "Eng yaxshi ekologik toza maktab", "Eng yaxshi ekolog o'quvchi" ko'rik tanlovlarini o'tkazish.	<p>1) ko'rik tanlovni o'tkazish nizomini ishlab chiqish va tasdiqlash;</p> <p>2) ko'rik tanlovni o'tkazishning respublikada va joylarda ishchi komissiyalarini tuzish;</p> <p>3) ko'rik tanlovning maktab, tuman, shahar, viloyat va Qoraqalpog'iston Respublikasi bosqichlarini o'tkazish;</p> <p>4) ko'rik tanlovning respublika bosqichini o'tkazish va g'oliblarni taqdirlash.</p>	<p>2019-yil dekabr</p> <p>2020-yil yanvar</p> <p>2020-yil mart — may oylaridan boshlab har yili</p> <p>2020-yil may oyidan boshlab har yili</p>	Ijrochilar mablag'lari	Xalq ta'limi vazirligi (Sh. Shermatov), Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov)

III.Kasb-hunar ta'limi tizimida

11.	Kasb-hunar ta'limi muassasalarining o'quv dasturlarini yangilashda maqbul va mantiqiy tarzda ekologiya va atrof muhit muhofazasiga doir mavzularni kiritish.	<p>1) ekologiya va atrof muhit muhofazasiga doir mavzularni o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimi o'quv dasturlariga kiritish bo'yicha ishchi guruhlar tashkil etish;</p> <p>2) kasbiy fanlarning o'quv dasturlari tarkibiga maqbul va mantiqiy tarzda ekologiya va atrof muhit muhofazasiga oid mavzular kiritish orqali yangi tahrirdagi o'quv dasturlarini ishlab chiqish;</p> <p>3) ishlab chiqilgan yangi tahrirdagi o'quv dasturlarini belgilangan tartibda tasdiqlash;</p> <p>4) kasb-hunar kollejlari o'quvchilarining ekologik bilimlarini mustahkamlash uchun zarur metodik materiallarni tayyorlash va joylarga yetkazish;</p> <p>5) yangi tahrirdagi o'quv dasturlari asosida kasbiy fanlarning o'quv adabiyotlarini yangilash va chop etishni tashkil etish.</p>	<p>2019-yil iyun</p> <p>2019-yil davomida</p> <p>2020-2021 o'quv yilidan boshlab</p> <p>2020-yil avgust</p> <p>2020-2021 o'quv yili</p>	Mazkur maqsadlar uchun ajratilgan Davlat budjeti mablag'lari	<p>Kasb-hunar ta'lim markazi</p> <p>(M. Xolmuxammedov),</p> <p>tasarrufida o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi muassasalari bo'lgan vazirliklar va idoralar, O'zbekiston ekologik harakati (B. Alixanov),</p> <p>Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov)</p>
-----	--	---	---	--	---

12.	Ekologik bilimlar bo'yicha kasb-hunar kollejlari o'quvchilari o'rtasida "Yosh ekolog" musobaqasini o'tkazish.	<p>1) "Yosh ekolog" musobaqasini o'tkazish tartibi to'g'risidagi nizom loyihasini ishlab chiqish;</p> <p>2) tasdiqlangan nizom asosida kasb-hunar kollejlari o'quvchilari o'rtasida musobaqani yuqori saviyada tashkil etish;</p> <p>3) "Yosh ekolog" musobaqasi g'oliblarini diplom va esdalik sovg'alari bilan taqdirlash;</p> <p>4) musobaqa ommaviy axborot vositalari orqali yoritilishini ta'minlash.</p>	<p>2019-yil dekabr</p> <p>2020-yil aprel oyidan boshlab muntazam</p>	Ijrochilar mablag'lari	<p>Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov),</p> <p>Kasb-hunar ta'limi markazi (M. Xolmuxammedov),</p> <p>tasarrufida o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi muassasalari bo'lgan vazirlik va idoralar,</p> <p>O'zbekiston ekologik harakati, (B. Alixanov),</p> <p>O'zbekiston milliy teleradiokompaniyasi</p> <p>(A. Xodjayev)</p>
13.	Ekologiya va atrof muhit muhofazasi bo'yicha ta'lim berishni takomillashtirishga oid seminarlar, davra suhbatlari, ijodiy uchrashuvlar, ilmiy-amaliy konferensiyalar dasturlarini ishlab chiqish hamda amalga oshirish.	<p>1) kasb-hunar kollejlarda tashkil etiladigan seminarlar, davra suhbatlari, ijodiy uchrashuvlar, ilmiy-amaliy konferensiyalar va boshqa tadbirlarning mavzulari, o'tkazish joylari va muddatlarini o'z ichiga olgan dasturni ishlab chiqish;</p> <p>2) dastur asosida belgilangan tadbirlarni yuqori saviyada tashkil etish;</p> <p>3) ekologiya va atrof muhit muhofazasi bo'yicha amalga oshirilayotgan ishlar ommaviy axborot vositalari orqali yoritilishini ta'minlash.</p>	2019-yil avgust oyidan boshlab muntazam	Ijrochilar mablag'lari	<p>Kasb-hunar ta'limi markazi</p> <p>(M. Xolmuxammedov),</p> <p>tasarrufida o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi muassasalari bo'lgan vazirlik va idoralar,</p> <p>Oliy Majlisi Qonunchilik palatasi</p> <p>Ekoharakat deputatlar guruhi</p>

IV. Oliy ta'lim tizimida

14.	Oliy ta'limning 5630100 "Ekologiya va atrof muhit muhofazasi" bakalavriat ta'lim yo'nalishining, shuningdek, o'rta-maxsus ta'lim tizimining o'quv rejasi va fan dasturlarini atrof muhitni muhofaza qilish bilan bog'liq mavzular bilan to'ldirish.	<p>1) tayanch oliy ta'lim muassasalari va tegishli korxonalar mutaxassislaridan iborat ishchi guruhlar tuzish;</p> <p>2) atrof muhitni muhofaza qilish hamda bu boradagi zamonaviy texnologiyalar bilan bog'liq mavzular bilan boyitish;</p> <p>3) yangilangan va takomillashtirilgan malaka talablari, o'quv rejalari va fan dasturlarini belgilangan tartibda tasdiqlash;</p> <p>4) dasturlarni amalga joriy etish.</p>	<p>2019-yil iyun</p> <p>2020-yil aprel</p> <p>2020-yil iyun</p> <p>2020-yil iyun</p>	Mablag' talab etilmaydi	<p>Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi (I. Majidov),</p> <p>Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov), tayanch oliy ta'lim muassasalari</p>
15.	Oliy ta'limda ekologiya va atrof muhit muhofazasi sohasiga oid yangi yo'nalish va mutaxassisliklar tashkil qilish yuzasidan asoslangan takliflarni tayyorlash.	<p>1) mintaq va mamlakatda mavjud ekologik vaziyatdan, xalqaro tashkilotlar tadqiqotlarining natijalaridan hamda chiqindi bilan bog'liq ishlarni amalga oshirish sohasidagi dolzarb vazifalardan kelib chiqib buyurtmachi tashkilot va korxonalarda zarur yo'nalishlar va mutaxassisliklar ro'yxatini shakllantirish;</p> <p>2) tizimning kadrlarga bo'lgan ehtiyoji va tahlillardan kelib chiqib ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish sohasiga oid yangi yo'nalish va mutaxassisliklarni "Oliy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori"ga kiritish bo'yicha Vazirlar Mahkamasiga asoslangan taklif tayyorlash.</p>	<p>2019-yil dekabr</p> <p>2020-yil iyun</p>	Mablag' talab etilmaydi	<p>Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi (I. Majidov),</p> <p>Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov),</p> <p>tayanch oliy ta'lim muassasalari</p>

16.	Oliy ta'lim tizimining tegishli mutaxassisliklarida magistrlik dissertatsiyalari tayyorlanishida ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilishga oid masalalarni kiritish.	<p>1) oliy ta'lim muassasalarining noekologik ta'lim sohalari bo'yicha magistrlik dissertatsiyalarini shakllantirish;</p> <p>2) dissertatsiya ishlarida ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilishga oid masalalarni yoritish bo'yicha magistr talabalarga metodik tavsiyalar berish;</p> <p>3) tegishli mutaxassisliklarda ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilishga oid masalalar dissertatsiyaning asosiy mavzu va yo'nalishiga mantiqiy javob beradigan tarzda yoritib borilishini yo'lga qo'yish.</p>	2020-yil sentyabr oyidan boshlab muntazam ravishda	Mablag' talab etilmaydi	Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi (I. Majidov)
17.	Oliy ta'lim muassasalarini ekologiya va atrof muhit muhofaza sohasiga oid zarur o'quv-metodik materiallar va boshqa foydali ma'lumotlar taqdim etishga mo'ljallangan Internet tarmog'idan keng foydalanishni ta'minlash.	<p>1) tegishli mutaxassislarni jalb etish;</p> <p>2) internet tarmog'ida mavjud ekologik muammolar va ularning yechimlariga qaratilgan ilmiy hamda ommabop maqolalar yoritib borish;</p> <p>3) internet ma'lumotlari talabalarga yetkazilishini ta'minlash;</p> <p>4) ekologiya va atrof muhit muhofazasi ta'limiga oid materiallarni oliy va o'rta ta'lim muassasalari veb-saytlariga joylashtirish hamda davriy ravishda qingilab borilishini tashkil etish.</p>	2019-yil avgust oyidan boshlab muntazam ravishda	Ijrochilar mablag'lari	Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov), Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi (I. Majidov), tasarrufida oliy ta'lim muassasalari bo'lgan vazirlik va idoralar

18.	<p>Oliy ta'lim muassasalari talabalariga ekologiya va atrof muhit muhofazasi bo'yicha ma'lumotlar berishni kengaytirish.</p>	<p>1) oliy ta'lim muassasalarining veb-saytlarida ekologiya va atrof muhit muhofazasi bo'yicha alohida sahifalar yaratish va uni zarur ma'lumotlar bilan to'ldirish;</p> <p>2) oliy ta'lim muassasasining davriy nashrlarida alohida ruknlar ochish va maqolalar chop etilishini ta'minlash;</p> <p>3) internet-platformalar va messenjerlarni va yoshlar o'rtasida "xeshteg"lar tashkil qilish;</p> <p>4) oliy ta'lim muassasalari o'rtasida ekologiya va atrof muhit muhofazasi yo'nalishida targ'ibot ishlarini kuchaytirishga bag'ishlangan ko'rik- tanlovlarni tashkil etish.</p>	<p>2019-yil avgust oyidan boshlab muntazam ravishda</p>	<p>Davlat ekologiya qo'mitasining budjetdan tashqari mablag'lari</p>	<p>Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi (I. Majidov), Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov), O'zbekiston yoshlar ittifoqi (Q. Quranbayev), Axborot kommunikatsiya texnologiyalarni rivojlantirish vazirligi (Sh. Sadikov)</p>
-----	--	--	---	--	---

19.	<p>Oliy ta'lim muassasalarida ekologiya va atrof muhit muhofazasi yo'nalishida o'tkaziladigan tadbirlar dasturini ishlab chiqish va amalga oshirish</p>	<p>1) har bir oliy ta'lim muassasasida ekologiya va atrof muhit muhofazasi yo'nalishida o'quv yili davomida o'tkaziladigan tadbirlar dasturi tayyorlanishini tashkil etish;</p> <p>2) tadbirlar dasturiga muvofiq yoshlar ishtirokida "flesh-mob", eko-tadbirlar, seminarlar, davra suhbatlari, ijodiy uchrashuvlar, ilmiy-amaliy konferensiyalar va boshqalarni yuqori saviyada tashkil etish;</p> <p>3) oliy ta'lim muassasalarining axborot-resurs markazlarini ekologiya va atrof muhit masalalariga oid o'quv va ilmiy adabiyotlar bilan ta'minlash;</p> <p>4) ekologiya va atrof muhit muhofazasi bo'yicha amalga oshirilayotgan ishlar ommaviy-axborot vositalari orqali yoritilishini ta'minlash.</p>	2019-yil avgust oyidan boshlab muntazam ravishda	Ijrochilar mablag'lari	<p>Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi</p> <p>(I. Majidov),</p> <p>tasarrufida oliy ta'limi muassasalari bo'lgan vazirlik va idoralar,</p> <p>Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov),</p> <p>O'zbekiston ekologik harakati (B. Alixanov),</p> <p>Oliy Majlisi Qonunchilik palatasi</p> <p>Ekoharakat deputatlar guruhi,</p> <p>O'zbekiston yoshlar ittifoqi (Q. Quranbayev)</p>
-----	---	---	--	------------------------	--

20.	Mintaqa va mamlakatda mavjud ekologik muammolar mavzulariga bag'ishlangan seminar va davra suhbatlari tashkil etish.	<p>1) mintaqada mavjud ekologik muammolar bo'yicha tashkil etiladigan seminar va "davra suhbatlari" mavzulari, dasturlarini birgalikda kelishish;</p> <p>2) seminar va davra suhbatlarini o'tkazish joyi va vaqtini aniqlash;</p> <p>3) ushbu tadbirlarda ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish sohasi xodimlari hamda oliy ta'lim muassasalari professor-o'qituvchilari va talabalarining ishtirokini ta'minlash.</p>	<p>2019-yil sentyabr</p> <p>2019-yil oktyabr</p> <p>2019-yil noyabr</p> <p>2020-yil aprel</p>	Mablag' talab etilmaydi	Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov), Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi (I. Majidov), tasarrufida oliy ta'lim muassasalari bo'lgan vazirlik va idoralar
21.	Ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish sohasiga oid mavjud muammolar bo'yicha bitiruv malakaviy ishlari va magistrlik dissertatsiyalari mavzulari bazasini shakllantirish.	<p>1) ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish sohasiga oid bazaviy muammolar bankini shakllantirish;</p> <p>2) mavjud muammolar asosida bitiruv malakaviy ishlari, magistrlik dissertatsiyalari mavzularini shakllantirish va amaliy izlanishlar olib borilishini tashkil etish;</p> <p>3) ushbu faoliyatni amalga oshirishda korxonalar, tashkilotlar va muassasalarda yetarli sharoitlarni yaratish.</p>	<p>2019-yil sentyabr</p> <p>2019-yil noyabr oyidan boshlab muntazam ravishda</p> <p>2020-yil sentyabr</p>	Mablag' talab etilmaydi	Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov), Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi (I. Majidov)
V.Oliy ta'limdan keyingi ta'lim tizimida					

22.	Ekologik muammolar va ularning yechimlari bilan bog'liq mavzular bo'yicha ilmiy-tadqiqot loyihalarini ishlab chiqish.	<p>1) korxonalar va tashkilotlarning ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilishga oid muammolar yechimlariga bag'ishlangan fundamental, amaliy, innovatsion ilmiy-tadqiqot loyihalarini tayyorlash;</p> <p>2) ilmiy-tadqiqot ishlarini Ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish davlat qo'mitasi tizimidagi tashkilotlar va boshqa korxonalar hamda tayanch oliy ta'lim muassasalari laboratoriyalarida olib borish;</p> <p>3) loyiha doirasida bajarilgan ilmiy-tadqiqot natijalarini amaliyotga joriy etish.</p>	<p>2020-yil aprel</p> <p>2020-yil may oyidan boshlab muntazam ravishda</p>	Ijrochilar mablag'lari, xalqaro grantlar	<p>Innovatsion rivojlanish vazirligi (I. Abduraxmanov),</p> <p>Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov),</p> <p>Fanlar akademiyasi (B. Yuldashev),</p> <p>Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi (I. Majidov),</p> <p>manfaatdor davlat va xo'jalik boshqaruvi organlari</p>
23.	Xalqaro grant loyihalari doirasida xalqaro konferensiya, seminar-trening, davra suhbatlarida soha mutaxassislari, professor-o'qituvchilar va ilmiy xodimlarning ishtirok etishlarini ta'minlash.	<p>1) tegishli xalqaro grant loyihalarda ishtirok etish choralarini ko'rish;</p> <p>2) soha mutaxassislari, professor-o'qituvchilar va ilmiy xodimlarning turli grant loyihalari va tajriba almashinuv dasturlari doirasida seminar-trening, konferensiya, mahorat darslarida ishtirokini ta'minlash.</p>	<p>2020-yil yanvar</p> <p>Muntazam ravishda</p>	Xalqaro grantlar	<p>Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi (I. Majidov),</p> <p>Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov),</p> <p>tayanch oliy ta'lim muassasalari</p>
VI. Kadrlar malakasini oshirish va ularni qayta tayyorlash ta'lim tizimida					

24.	Ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish sohasi mutaxassislari malakasini oshirish va qayta tayyorlash bo'yicha davlat talablari, o'quv dasturlarini zamonaviy talablar asosida ishlab chiqish va malaka oshirishni hamkorlikda tashkil etish.	<p>1) Ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish davlat qo'mitasi huzuridagi malaka oshirish va qayta tayyorlash markazida ta'lim oladigan mutaxassislarga uchun belgilangan o'quv rejasi va dasturlarni qaytadan ko'rib chiqish va tasdiqlash;</p> <p>2) qayta tayyorlash va malaka oshirish kurslarida dars mashg'ulotlarini olib boradigan tajribali mutaxassislarga va professor-o'qituvchilarga tarkibini shakllantirish;</p> <p>3) mashg'ulotlarni zamonaviy talablar asosida ilg'or xorijiy tajribadan kelib chiqqan holda olib borish.</p>	<p>2019-yil iyun</p> <p>2019-yil iyul</p> <p>2019-yil avgust oyidan boshlab muntazam ravishda</p>	Davlat ekologiya qo'mitasining budgetdan tashqari mablag'lari, ijrochilar mablag'lari, xalqaro grantlar	Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov), Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi (I. Majidov), manfaatdor davlat va xo'jalik boshqaruvi organlari
VII. Maktabdan tashqari ta'lim tizimida					
25.	Maktabdan tashqari ta'lim tizimida ekologik ta'lim-tarbiya jarayonlarini rivojlantirish.	<p>1) maktabdan tashqari ta'lim muassasalarining tegishli yo'nalishi (ekologiya va o'lkashunoslik) o'quv dasturlarini tahlil qilish;</p> <p>2) o'quv dasturlari mazmunini bolalarning qiziqishini oshiruvchi, mustaqil ekologik tadqiqotlar olib borishga yo'naltirilgan mashg'ulot va topshiriqlar bilan boyitish;</p> <p>3) maktabdan tashqari ta'lim muassasalarining tegishli yo'nalishlariga bolalar qamrovini ko'paytirishning ta'sirchan mexanizmlarini ishlab chiqish.</p>	2019-yil avgust oyidan boshlab muntazam ravishda	Mablag' talab etilmaydi	Xalq ta'limi vazirligi (Sh. Shermatov), Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov)
VIII. Vazirliklar va tashkilotlar hamkorligida					

26.	Tarbiyalanuvchilar va o'quvchilar uchun ona tabiatni asrab-avaylash va ularda tabiatga nisbatan mehr-muhabbat tuyg'ularini kuchaytirish mavzusida turli teatrlashtirilgan tomoshalar tashkil etish.	<p>1) maktabgacha ta'lim tashkilotlari hamda umumiy o'rta va o'rta maxsus ta'lim muassasalari uchun muhim bo'lgan ona tabiatni asrab-avaylash mavzusidagi maxsus tomoshalar ssenariylarini ishlab chiqish;</p> <p>2) respublikaning hududlarida joylashgan madaniyat muassasalari (teatr va boshqa tomoshagohlar) tomonidan maktabgacha ta'lim tashkilotlari hamda umumiy o'rta va o'rta maxsus ta'lim muassasalarida ekologik tomoshalarni tashkil qilish.</p>	Muntazam ravishda	Madaniyat vasan'atni rivojlantirish jamg'armasi	<p>Madaniyat vazirligi (B. Sayfullayev), Maktabgacha ta'lim vazirligi (A. Shin), Xalq ta'limi vazirligi (Sh. Shermatov), Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov), O'zbekiston ekologik harakati(B. Alixanov)</p>
27.	Maktabgacha ta'lim tashkilotlaridagi tarbiyalanuvchilar va bolajonlar uchun mo'ljallangan ekologik adabiyotlar va ekologik ertaklarni chop etish.	<p>1) maktabgacha ta'lim tashkilotlari va ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish mutaxassislaridan iborat tartibda mualliflar guruhini shakllantirish;</p> <p>2) bolajonlar uchun mo'ljallangan ekologik adabiyotlarning mavjudligini inventarizatsiya qilish;</p> <p>3) bugungi kun talablaridan kelib chiqib mazkur sohaga oid yangi bolalar adabiyotlarini ishlab chiqish.</p>	<p>2019-yil iyun</p> <p>2019-yil avgust</p> <p>2020-yil iyun</p>	Ijrochilar mablag'lari	<p>Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov), Maktabgacha ta'lim vazirligi (A. Shin)</p>
28.	Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida faoliyat olib borayotgan pedagoglar uchun ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish sohasiga oid maxsus qo'llanmalar ishlab chiqish.	<p>1) maktabgacha ta'lim tashkilotlari va ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish mutaxassislaridan iborat tartibda mualliflar guruhini shakllantirish;</p> <p>2) ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish sohasidagi bugungi kun talablaridan kelib chiqib mazkur sohaga oid yangi qo'llanmalarni ishlab chiqish.</p>	<p>2019-yil iyun</p> <p>2020-yil iyun</p>	Ijrochilar mablag'lari	<p>Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov), Maktabgacha ta'lim vazirligi (A. Shin)</p>

29.	Hududiy ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish boshqarmalari va joylardagi maktabgacha ta'lim tashkilotlari hamda umumiy o'rta va o'rta maxsus ta'lim muassasalari pedagoglari o'rtasida ekologik ta'lim yuzasidan seminar va davra suhbatlarini tashkil qilish.	<p>1) pedagoglar hamda ekologiya va atrof muhit muhofazasi sohasi xodimlari bilan hamkorlik o'rnatish;</p> <p>2) mavjud ekologik masalalar bo'yicha tashkil etiladigan seminar va davra suhbatlari mavzulari, dasturlarini kelishish;</p> <p>3) seminar va davra suhbatlarini o'tkazish joyi va vaqtini aniqlash, mutaxassislarni taklif etish;</p> <p>4) seminar mashg'ulotlarida ekologiya va atrof muhit muhofazasi sohasi xodimlari hamda ta'lim muassasalari professor o'qituvchilari ishtirokini ta'minlash.</p>	Muntazam ravishda	Mablag' talab etilmaydi	<p>Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov),</p> <p>Maktabgacha ta'lim vazirligi (A. Shin), Xalq ta'limi vazirligi</p> <p>(Sh. Shermatov), Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi (I. Majidov),</p> <p>O'zbekiston ekologik harakati (B. Alixanov)</p>
30.	Maktabgacha ta'lim tashkilotlarini O'zbekistonning tabiati, noyob hayvonot va o'simlik dunyosi, ularni asrab-avaylash to'g'risidagi plakatlar va fotorasmlar bilan ta'minlash.	<p>1) O'zbekistonning go'zal tabiati aks etgan, shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Qizil kitobiga kiritilgan noyob turlarning ro'yxatini tuzish, ularning fotorasmlarini yig'ish va tayyorlash;</p> <p>2) tabiatni asrab-avaylash to'g'risidagi bolalarning ekologik ongi va madaniyatini shakllantiradigan tarbiyaviy ahamiyatga ega bo'lgan plakatlar va fotorasmlarni tayyorlash;</p> <p>3) maktabgacha ta'lim tashkilotlarini fotorasmlar va maxsus plakatlar bilan ta'minlash.</p>	2019-2020-yillar	Ijrochilar mablag'lari	<p>Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov),</p> <p>Maktabgacha ta'lim vazirligi (A. Shin)</p>

31.	Barcha ta'lim turlarida ekologiya va atrof muhit muhofazasiga oid zarur o'quv-metodik materiallar va boshqa foydali ma'lumotlar taqdim etishga mo'ljallangan "ekologiya.uz" saytini yaratish.	<p>1) internet tarmog'ida yaratiladigan yangi veb-saytning konsepsiyasini ishlab chiqish bo'yicha ishchi guruh tuzish;</p> <p>2) veb-saytning texnik vazifasini ishlab chiqish va ushbu jarayonga tegishli mutaxassislarni shartnoma asosida jalb etish;</p> <p>3) tayyorlangan veb-sayt loyihasini ko'rib chiqish hamda uni ishga tushirish uchun zarur bo'lgan tashkiliy masalalarni hal etish;</p> <p>4) veb-sayt ma'lumotlari o'quvchilar va talabalarga yetkazilishini takomillashtirish maqsadida ta'limni boshqarish bo'yicha vakolatli organlarning ta'lim xizmatlarini ko'rsatishga ixtisoslashgan rasmiy veb-saytlarida ekologiya.uz saytiga o'tish yorliqlarini joylashtirish;</p> <p>5) ekologiya va atrof muhit muhofazasi ta'limiga oid materiallarni saytga joylashtirish hamda ular doimiy ravishda yangilab borilishini tashkil etish.</p>	<p>2019-yil iyun</p> <p>2019-yil avgust</p> <p>2019-yil sentyabr</p> <p>2019-yil dekabr</p> <p>Muntazam ravishda</p>	Ijrochilar mablag'lari	<p>Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Qo'chqorov), Axborot kommunikatsiyalari va texnologiyalarini rivojlantirish vazirligi (Sh. Sodiqov),</p> <p>Xalq ta'limi vazirligi (Sh. Shermatov),</p> <p>Maktabgacha ta'lim vazirligi (A. Shin),</p> <p>Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi (I. Majidov),</p> <p>O'zbekiston ekologik harakati (B. Alixanov)</p>
-----	---	---	--	------------------------	--

32.	Ekologik ta'lim-tarbiyaga oid elektron-metodik vositalarni yaratish va onlayn rejimda foydalanish imkoniyatini kengaytirish.	<p>1) geografiya, biologiya o'quv fanlarining ekologik mazmuni keng yoritilishini ta'minlaydigan elektron metodik qo'llanma va tavsiyalarni ishlab chiqish va internet tarmog'iga joylashtirish;</p> <p>2) maktabdan tashqari ta'lim muassasalarining tegishli yo'nalishlari uchun bolalarning mustaqil ekologik tadqiqotlar olib borishiga mo'ljallangan virtual ish daftarlari va ularning yuritilishiga ko'maklashuvchi elektron metodik tavsiyalarni ishlab chiqish;</p> <p>3) ta'lim muassasalari uchun ekologik yo'nalishdagi multimedia vositalarini yaratish;</p> <p>4) ta'lim muassasalari uchun ekologik yo'nalishdagi o'quvchilarda tejamkorlik madaniyatini shakllantirishga doir videoroliklarni yaratish.</p>	<p>2019-yil oktyabr oyidan boshlab muntazam ravishda</p> <p>2019-yil noyabr</p> <p>2019-yil dekabr</p> <p>2020-yil mart</p>	Davlat ekologiya qo'mitasining budjetdan tashqari mablag'lari	<p>Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov),</p> <p>Xalq ta'limi vazirligi</p> <p>(Sh. Shermatov),</p> <p>O'zbekiston ekologik harakati (B. Alixanov),</p> <p>Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi (Sh. Sadikov)</p>
-----	--	---	---	---	---

33.	Bolalar va yoshlar auditoriyasiga mo'ljallangan ekologik mavzulardagi videoroliklar, multiplikatsion, badiiy va televizion filmlar hamda xorijiy mamlakatlarning dasturlaridan olingan televideniye materiallarini tizimli ravishda namoyish qilish.	<p>1) bolalar va yoshlarga mo'ljallangan mavjud materiallar va ularning sifatini tahlil qilish;</p> <p>2) ekologik mavzular bo'yicha yoshlar, ayniqsa bolalar uchun tushunarli bo'lgan hamda ularning ekologik bilimlarini oshirishga qaratilgan materiallarni yaratish dasturini ishlab chiqish;</p> <p>3) ishlab chiqilgan dastur doirasida videorolik, videoklip, multiplikatsion filmlar, badiiy va televizion filmlar, xorijiy televideniye dasturlaridan olingan va o'zbek tiliga tarjima qilingan qiziqarli teleko'rsatuvlar, telefilm va telelavhalar, yoshlarga mo'ljallangan ommabop, ma'rifiy va ko'ngilochar ko'rsatuvlar tayyorlash;</p> <p>4) tayyorlangan materiallarni televideniye dan tashqari maktabgacha ta'lim tashkilotlarida hamda umumta'lim maktablarida tizimli namoyish qilib borish.</p>	<p>2019-yil iyun</p> <p>2019-yil oktyabr</p> <p>2020-yil may oyidan boshlab muntazam ravishda</p>	Mazkur maqsadlar uchun ajratilgan Davlat budjeti mablag'lari	<p>O'zbekiston ekologik harakati (B. Alixanov),</p> <p>O'zbekiston milliy teleradiokompaniyasi (A. Xodjayev),</p> <p>Yoshlar ittifoqi (Q. Quranboyev),</p> <p>Maktabgacha ta'lim vazirligi (A. Shin), Xalq ta'limi vazirligi (Sh. Shermatov),</p> <p>Madaniyat vazirligi (B. Sayfullayev)</p>
-----	--	--	---	--	---

34.	Ekologik muammolar va ularning yechimlari bilan bog'liq mavzular bo'yicha materiallar tayyorlash va ommaviy axborot vositalarida yoritib borish.	<p>1) ekologik muammolar va ularni hal etish bo'yicha tayyorlanadigan materiallar mavzularini tanlash;</p> <p>2) har bir mavzu bo'yicha iqtidorli yoshlarni jalb etgan holda ijodiy guruhlar tashkil etish;</p> <p>3) ijodiy guruhlar tomonidan OAV uchun konsepsiyada bayon qilingan yo'nalishlar bo'yicha tegishli mavzularda materiallar tayyorlash.</p> <p>4) tayyorlangan materiallarni OAVda yoritib borish.</p>	Muntazam ravishda	Mablag' talab etilmaydi	<p>Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov),</p> <p>O'zbekiston ekologik harakati (B. Alixanov),</p> <p>O'zbekiston milliy teleradiokompaniyasi (A. Xodjayev),</p> <p>Yoshlar ittifoqi (Q. Quranboyev)</p>
35.	Mintaqa va mamlakatda mavjud ekologik muammolar mavzulariga bag'ishlangan seminar va davra suhbatlari tashkil etish.	<p>1) mintaqada mamlakatlarning ekologiya va atrof muhit muhofazasi sohasidagi mutasaddi tashkilotlari bilan hamkorlikni yo'lga qo'yish;</p> <p>2) mintaqada mavjud ekologik muammolar bo'yicha tashkil etiladigan seminar va davra suhbatlari mavzulari, dasturlarini birgalikda kelishish;</p> <p>3) seminar va davra suhbatlarini o'tkazish joyi va vaqtini aniqlash;</p> <p>4) ushbu tadbirlarda ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish sohasi xodimlari hamda oliy ta'lim muassasalari professor-o'qituvchilari va talabalarining ishtirokini ta'minlash.</p>	<p>2019-yil avgust</p> <p>2019-yil oktyabr</p> <p>2019-yil noyabr</p> <p>2019-yil dekabr</p>	Mablag' talab etilmaydi	<p>Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov),</p> <p>Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, (I. Majidov),</p> <p>tasarrufida oliy ta'lim muassasalari bo'lgan vazirlik va idoralar</p>

36.	O'zbekistonda ekologik ta'limning samaradorligini oshirish yo'llari mavzusida respublika konferensiyasini tashkil etish.	1) respublika konferensiyasini tashkil etish bo'yicha ishchi guruhni tasdiqlash;	2019-yil oktyabr	Ijrochilar mablag'lari	Davlat ekologiya qo'mitasi (B. Kuchkarov), O'zbekiston ekologik harakati (B. Alixanov), Oliy Majlisi Qonunchilik palatasi Ekoharakat deputatlar guruhi, manfaatdor vazirlik va idoralar bilan birgalikda
		2) konferensiya o'tkazish joyi va vaqtini belgilash;	2019-yil dekabr		
		3) konferensiyani yuqori saviyada o'tkazish hamda ommaviy axborot vositalarida yoritilishini ta'minlash;	2020-yil iyul		
		4) konferensiya natijalari bo'yicha tezislarni to'plamini chop etish.	2020-yil sentyabr		

(2-ilova O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 20-maydagi 320-sonli qarori tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.05.2021-y., 09/21/320/0482-son)

(Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 28.05.2019-y., 09/19/434/3189-son; 12.03.2021-y., 09/21/132/0202-son; Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.05.2021-y., 09/21/320/0482-son, 04.06.2021-y., 09/21/345/0522-son)